

Sonja Nenezić (Nikšić)

Filološki fakultet Univerziteta Crne Gore

sonjan@t-com.me

**Vlastita imena kao
motivatori nekih novih
riječi u jeziku crnogorskih
online medija**

Tvorba riječi i internet

Grac, 22–25. 3. 2016.

Sadržaj prezentacije

- 1) Uvod
- 2) Cilj rada i korpus istraživanja
- 3) Analiza primjera
- 4) Vrsta leksike kojoj novotvorenice pripadaju
- 5) Zaključak
- 6) Literatura

1. Uvod

1.1. – Vlastite imenice – posebna imena pojedinih pojmova, odnosno bića i predmeta, koji uključuju ljude, životinje, geografske objekte, nebeska tijela i sl.

– Vlastite naspram opštih imenica – takođe imena bića i predmeta, ali sa zajedničkim osobinama.

1.2. Imaju li vlastita imena značenje?

Odgovor su tražili više filozofi nego lingvisti:

- Tradicionalno se smatra da nemaju leksičko već samo onomastičko značenje (Mil, Kripke, Ulman itd.);
- Ima i mišljenja da im se značenje ne može u potpunosti negirati (Frege, Raset, Jespersen itd.).

1.3. Funkcije vlastitih imena

Onomastička upotreba:

–referencijalna i identifikacijska funkcija;

Eponimizacija:

– autonimna, metonimijska, metaforička, omnipersonalna funkcija;
– funkcija motivatora u tvorbenom procesu.

2. Cilj rada i korpus istraživanja

- Motivna funkcija vlastitih imena u tvorbi nekih novih riječi;
- Crnogorski online mediji: www.vijesti.me, www.dan.co.me, www.monitor.co.me, portalanalitika.me, www.cdm.me, www.javniservis.me, www.rtcg.me;
- Analitički i književnopublicistički tekstovi, a posebno komentari korisnika.

3. Analiza primjera

3.1. Derivati sa sufiksom **-izacija**

3.1.1. Od antroponima:

- a) *đukanizacija* ← Đukanović, *mugošizacija* ← Mugoša, *krivokapićizacija* ← Krivokapić, *kilibardizacija* ← Kilibarda, *šešeljizacija* ← Šešelj...
- b) *miloizacija* ← Milo, *svetozarizacija* ← Svetozar, *amfilohizacija* ← Amfilohije...;
- v) *Mugizacija* ← Mugi, *migoizacija* ← Migo.

3.1.2. Od toponima:

a) *crnogorizacija, montenegrizacija, bosnizacija, jugoslavizacija, albanizacija, rusizacija...*;

b) *podgorizacija, beranizacija, rožajizacija...*;

v) *balkanizacija, krimizacija*;

-anizacija:

- *budvanizacija, dukljanizacija, afrikanizacija*;
- *budvanizovati, kilibardizovati, svetozarizovati.*

3.1.4. Od abrevijatura:

- *natoizacija, DPS-izacija.*

3.2. Derivati sa sufiksom **-ovac/-evac**

3.2.1. Od abrevijatura:

- *DPS-ovac, SNP-ovac, DF-ovac, SDP-ovac, PZP-ovac, BS-ovac, DEMOS-ovac, EU-ovac...;*

3.2.2. Od antroponima:

- *milovac, momirovac, ristovac, amfiloijevac, đukanovićevac, lekićevac, bečićevac...;*

3.3. Derivati sa sufiksom **-ovski/-evski, -ovački**

3.3.1. *DPS-ovski, SNP-ovski, SDP-ovski, DF-ovski, PZP-ovski, MANS-ovski...*;

3.3.1.1. *DPS-ovački, SNP-ovački, SDP-ovački...*;

3.3.2. a) *vujanovićevski, marovićevski, krivokapićevski, medojevićevski, mandićevski...*;

b) *svetomarovićevski, dragopajovićevski.*

3.4. Slabo produktivni tvorbeni modeli

Sufiksi:

- **-ist**: *kačavendist, pahomist...*;
- **-izam**: *kačavendizam, šešeljizam*;
- **-itis**: *DPS-itis*;
- **-id**: *đukanoid*;
- **-anstvo**: *dukljanstvo*;
- **-instvo**: *montenegrinstvo*;

Sufiksoidi:

- **-manija:** *milomanija, putinomanija;*
- **-fob:** *milofob;*
- **-fobija:** *milofobija;*
- **-fil:** *milofil.*

4. Vrsta leksike kojoj novotvorenice pripadaju

- Neologizmi (najčešće);
- Potencijalne riječi (rijetko);
- Okazionalizmi (najrjeđe).

5. Zaključak

- Vlastita imena imaju znatan derivatološki potencijal;
- Najčešći motivatori: antroponimi, toponimi, abrevijature.
- Najfrekventniji sufiksi: **-izacija**, **-ovac/-evac**, **-ovski/-evski**, **-ovački**;
- Vrsta leksike: pretežno neologizmi, rjeđe potencijalne riječi i okazionalizmi.

6. Literatura

- Barić i dr. 2007: Barić, Eugenija; Lončarić, Mijo; Malić, Dragica; Pavešić, Slavko; Peti, Mirko; Zečević, Vesna; Znika, Marija. *Hrvatska gramatika*. Zagreb.
- Čirgić, Pranjković, Silić 2010: Čirgić, Adnan; Pranjković, Ivo; Silić, Josip. *Gramatika crnogorskoga jezika*. Podgorica.
- Ćorić 2008: Ćorić, Božo. *Tvorba imenica u srpskom jeziku*. Beograd.
- Dragićević 2009: Dragićević, Rajna. Potencijalne riječi u srpskom jeziku. In: Ćorić, Božo; Milanović, Aleksandar (ur.). *Naučni sastanak slavista u Vukove dane*. 38/3. Beograd. S. 119–126.

- Horvat, Štebih Golub 2010: Horvat, Marijana; Štebih Golub, Barbara. Posljedice internacionalizacije u hrvatskome jeziku. In: *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*. 36/1. Zagreb. S. 1–21.
- Klajn 2003: Klajn, Ivan. *Tvorba reči u savremenom srpskom jeziku. Drugi deo. Sufiksacija i konverzija*. Beograd.
- Klajn 2013: Klajn, Ivan. *Normativna gramatika srpskog jezika*. Novi Sad.
- Marković 2010: Marković, Ivan. O uporabi iznačenju imenâ u hrvatskome. In: *Folia onomastica croatica*. 19. Zadar. S. 175–202.
- Pravopis 2011: *Pravopis srpskoga jezika*. Novi Sad.

- Skelin Horvat, Muhvić Dimanovski 2014: Skelin Horvat, Anita; Muhvić Dimanovski, Vesna. „Danas jesmo, sutra nismo“ – Prilog problematiziranju hapaksa u hrvatskome jeziku. In: Stolac, Dijana (ur.). *Riječki filološki dani*. 9. Rijeka. S. 471–480.
- Stanojčić, Popović 2004: Stanojčić, Živojin; Popović, Ljubomir. *Gramatika srpskog jezika (udžbenik za I, II, III i IV razred srednje škole)*. Beograd.
- Stevanović 1986: Stevanović, Mihailo. *Savremeni srpskohrvatski jezik (gramatički sistemi i književnojezička norma) I*. Beograd.
- Šipka 1998: Šipka, Danko. *Osnovi leksikologije i srodnih disciplina*. Novi Sad.

- Štebih Golub 2012: Štebih Golub, Barbara. Okazionalizmi u hrvatskome publicističkom stilu. In: Dragičević, Rajna (ur.). *Tvorba reči i njeni resursi u slovenskim jezicima*. Beograd. S. 419–433.
- Vodanović 2006: Vodanović, Barbara. Imenovanje. In: *Folia onomastica croatica*. 15. Zadar. S. 217–240.